



Lese og skrive med Æsops fabler

Denne gang: **Ulv i fåreklær**

Innhold:

- Les fabelen: «Ulv i fåreklær»
- Samtale om teksten: Snakk om ord og begreper.
- Les fabelen: Les i ett minutt. Hvor mange ord?
- Leseforståelse: Finn ordene som mangler.
- Leseforståelse: Svar på spørsmål til teksten.
- Leseforståelse: Sett setningene i riktig rekkefølge.
- Skriveoppgave: Skrivestarter – Hvordan går det videre?
- Tenkeoppgave: Hvorfor? For 2. – 5. trinn.
- Tenkeoppgave: Hvorfor? For 4. – 7. trinn.
- Ordgjenkjenning: Ordkjeder. Sett strek mellom ord.
- Ordgjenkjenning: Høyfrekvente ord. Les og skriv.
- Skriveoppgave: Gjenfortell fabelen. Skriftlig, eller muntlig for en klassevenn.
- Skriveoppgave: Lag din egen fabel til temaet.
- Tegning: Lag en tegning om det som skjer i fabelen.
- Tegning: tegn ferdig tegningen av «Ulv i fåreklær» og fargelegg.
- Spørsmål til teksten: Lag spørsmål, og spør en klassevenn. Skriv ned.
- Leseforståelse: Hvilke ord passer i teksten? Carlsten-versjon (3 alternative ord).
- Om Æsop, og fabler som sjanger.
- Lærerveiledning.

Ulv i fåreklær

Oppgave ___: Les fabelen

Ulven var en gang så lur at den tok på seg et saueskinn og gikk inn i saueflokken. Ingen av sauene merket at ulven snek seg inn. Da den første hadde kommet inn, drepte den det ene lammet etter det andre.

Til slutt ble ulven tatt av gjetergutten og hengt opp i et tre med sauefellen over seg. Noen kom forbi med det samme, og ble stående og se opp på den digre sauene. "Har du gått fra vettet, gutt!" ropte de til kameraten sin. "Henger du opp den største og fineste sauene din?" "Å, så fin er den ikke", sa gutten og lettet på pelsen så ulveskrotten ble synlig.

De ble rent skremt da de kjente igjen ulven, og gikk deretter inn for å passe bedre på så ingen ulv sneik seg inn i flokkene deres i saueskinn.

Æsop levde for over 2500 år siden på øyen Samos vest for det som i dag er Tyrkia. Han var slave hos en mann som het ladmon.

Æsop laget små historier, som har et tema eller poeng, som skal illustrere en side ved det å være menneske eller å leve sammen med andre.

Ofte brukte dyr eller ting i naturen som hovedpersoner.

Hva tenker du er temaet i denne fabelen?

Ulv i fåreklær

Oppgave ___: Snakk om ordene og begrepene i fabelen.

Hva betyr «var så lur»?

Hva er et «saueskinn»?

Hva er en «gjetergutt»?

Hva betyr «sauefelleren»?

Hva betyr «ulveskrotten»?

Andre ord og uttrykk som vi må finne ut av?

Ulv i fåreklær

Oppgave ___:

Hvor mange ord klarer du å lese på ett minutt?

Ulven var en gang så lur at den tok på seg et saueskinn og gikk inn i saueflokken. Ingen av sauene merket at ulven snek seg inn. Da den første hadde kommet inn, drepte den det ene lammet etter det andre.

Til slutt ble ulven tatt av gjetergutten og hengt opp i et tre med sauefellen over seg. Noen kom forbi med det samme, og ble stående og se opp på den digre sauene.

"Har du gått fra vettet, gutt!" ropte de til kameraten sin. "Henger du opp den største og fineste sauene din?"

"Å, så fin er den ikke", sa gutten og lettet på pelsen så ulveskroten ble synlig.

De ble rent skremt da de kjente igjen ulven, og gikk deretter inn for å passe bedre på så ingen ulv sneik seg inn i flokkene deres i saueskinn.

Ord:

12

20

29

37

41

50

59

68

74

83

91

94

105

110

120

130

139

Hvor mange ord klarte du?

1. gang: _____ 2. gang: _____

Ulv i fåreklær

Oppgave ___: Hvilke ord mangler?

Ulven var en _____ så lur at den tok på seg et saueskinn og gikk inn i saueflokken. Ingen av _____ merket at ulven _____ seg inn. Da den første hadde kommet inn, drepte den det ene lammet etter det _____.

Til slutt ble ulven tatt av gjetergutten og hengt opp i et tre med sauefellen _____ seg. Noen kom forbi med det samme, og ble stående og se opp på den _____ sauen.

"Har du _____ fra vettet, gutt!" ropte de til kameraten sin. "Henger du opp den _____ og fineste sauen din?"

"Å, så fin er den ikke", sa _____ og lettet på pelsen så ulveskrotten ble synlig.

De ble rent skremt da de kjente igjen ulven, og gikk deretter inn for å passe bedre på så ingen ulv sneik seg inn i _____ deres i saueskinn.

Hvor passer ordene inn i teksten ovenfor? Kryss ut.

største	digre	gutten	sauene	andre
flokkene	gått	gang	over	sneik

Ulv i fåreklær

Oppgave ___: Tenk gjennom. (For 2.-5. trinn)

Hvorfor ville ulven komme seg inn i saueflokken?

Hvorfor grep gjetergutten inn og tok bort ulven?

Hvorfor trodde kameratene at ulven var den største sauen?

Ulv i fåreklær

Oppgave ___: Tenk gjennom. (For 4.-7.trinn)

Hvorfor vil noen prøve å ødelegge for andre?

Hvorfor kan det være så vanskelig å stoppe dem?

Hvorfor er det lett å tenke at ting er slik det først ser ut?

Ulv i fåreklær

Oppgave ___: Svar på spørsmålene. Bruk hele setninger.

Hva hadde ulven på seg da han kom inn i saueflokken?

Hva gjorde ulven i saueflokken?

Hvem var det som oppdaget ulven?

Hvordan gikk det med ulven?

Hvordan reagerte folk som så hva som var under saueskinnet?

Ulv i fåreklær

Oppgave ___: Sett setningene i riktig rekkefølge.

«Henger du opp den største sauene?»

Ulven ble hengt opp i et tre.

Folk ville passe bedre på sauene sine.

Gjetergutten oppdaget ulven.

Ulven spiste mange sauer.

Forslag til temaet i fabelen:

Noen sniker seg inn bare for å ødelegge.

Ulv i fåreklær

Oppgave ___: Ordkjeder. Sett strek mellom ordene.

ganglurskinngikksau

denlamandreslutttre

overforbisammeguttsin

hengeoppstørstedinikke

guttpelssynligrenda

kjentigjenulvvetterinn

passsepåingensegflokk

Ulv i fåreklær

Oppgave ___: Høyfrekvente ord. Les og øv.

gang – lur – skinn – gikk – sau

den – lam – andre – slutt – tre

over – forbi – samme – gutt – sin

henge – opp – største – din – ikke

gutt – pels – synlig – ren – da

kjent – igjen – ulv – etter – inn

passe – på – ingen – seg – flokk

Oppgave ___: Skriv de høyfrekvente ordene.

Ulv i fåreklær

Oppgave ___: Lag en tegning av ulven i fåreklær.

Ulv i fåreklær

Oppgave ___: Lag spørsmål til fabelen. Spør en klassevenn.

Ditt spørsmål:

Klassevennens svar:

Ditt spørsmål:

Klassevennens svar:

Ditt spørsmål:

Klassevennens svar:

Ulv i fåreklær

Oppgave ___: Hvilket ord passer i teksten? (sett strek.)

Ulven var en gang så (dum – lur – svær) at den tok på seg et saueskinn og gikk inn i saueflokken. Ingen av sauene merket at ulven snek seg inn. Da den første hadde (løpt – hoppet – kommet) inn, drepte den det ene lammet etter det andre.

Til slutt ble ulven tatt av gjetergutten og hengt opp i et (esel – tre – eple) med sauefellen over seg. Noen kom forbi med det samme, og ble stående og se opp på den digre sauen.

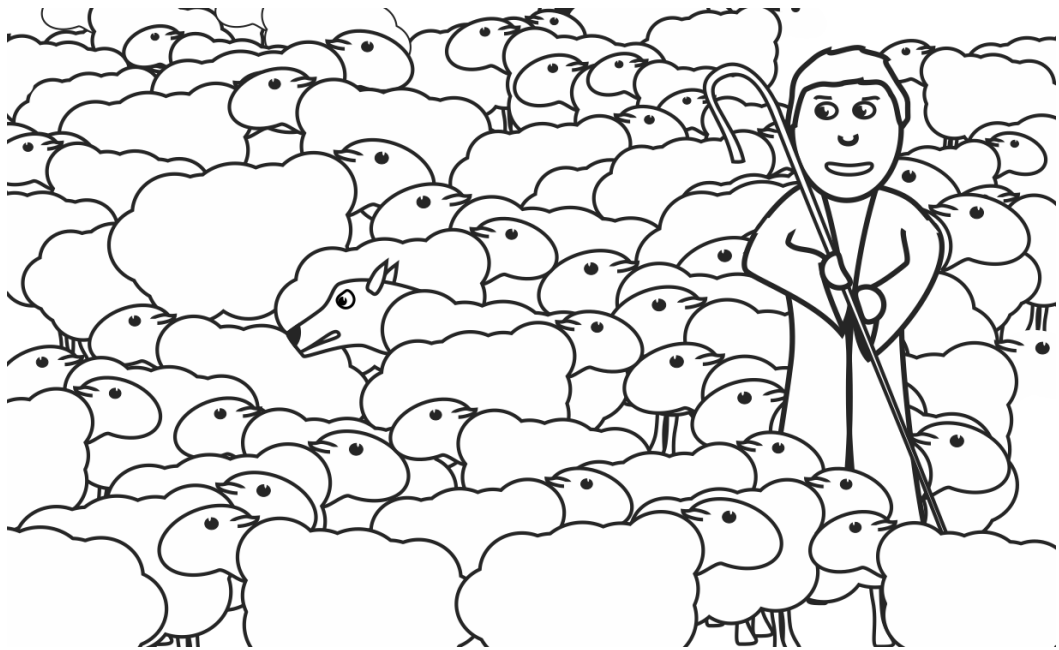
"Har du gått fra (vettet – skolen – skogen), gutt!" ropte de til kameraten sin. "Henger du opp den største og fineste sauen din?"

"Å, så (stor – fin – rød) er den ikke", sa gutten og lettet på pelsen så ulveskrotten ble synlig.

De ble rent skremt (da – over – på) de kjente igjen ulven, og gikk deretter inn for å passe bedre på så (alle – ingen – noen) ulv sneik seg inn i flokkene deres i saueskinn.

Ulv i fåreklær

Oppgave ___: Tegn ferdig tegningen med ulven i fåreklær og fargelegg.



Ulv i fåreklær

Oppgave ___: Samtale omkring temaet i fabelen.

Noen stikkord:

- Hva synes du om de som kommer inn og ødelegger?
- Hva tenker du når noen har «vært med» eller var «en god venn», men så oppdager du at de egentlig hadde til hensikt å ødelegge for deg?
- Mistenksomhet.
- Stole på. Tillit.

Andre stikkord:

Flere eksempler:

Ulv i fåreklær

Æsops liv

Æsop levde for over 2500 år siden på øya Samos vest for det som i dag er Tyrkia. Her var han slave hos en gresk mann som het ladmon. Ut fra det som er skrevet om Æsop, må han ha vært en fysisk handikappet mann.

På et tidspunkt har Æsop blitt løslatt som slave. Han har brukt sine små moralske historier til å få vanlige folk til å se hvordan herskerne i Hellas på den tiden misbrukte sin makt og behandlet folk urettferdig. Dette kan se ut til å ha ført til at han ble utsatt for en grusom død.



Æsops fabler

Æsop fabler er små historier, som har et tema eller poeng, som skal illustrere en side ved det å være menneske eller leve sammen med andre. Vi sier ofte at fabelen har en moral eller etisk poeng.

Ofte brukte Æsop dyr eller ting i naturen som hovedpersoner i fablene for å illustrere poengene sine. Det gjorde han for å ufarliggjøre historiene sine, dvs. at de ikke skulle føles rettet mot en bestemt person eller grupper av personer. Poengene i fablene er lagt til av andre enn fabelskaperen selv, men poenget var nok i tankene hans når han laget fablene.

Æsops fabler er fortsatt populære historier, som ofte blir brukt til å lære barn moral og god oppførsel. Siden de fleste fablene er korte, enkle, humoristiske og med et tydelig poeng, er de lett tilgjengelige, og appellerer til alle aldersgrupper.

Ulv i fåreklær

Lærerveiledning:

Øvingsarkene i dette opplegget er tenkt brukt for elever i 4. – 7. trinn. Noe av dette kan også brukes på 3. trinn, og kanskje for elever på 2. trinn, som har kommet langt i utviklingen av leseferdighetene.

Æsops fabler har i seg mye godt stoff som kan brukes i bevisstgjøring og øving av holdninger og sosial kompetanse. Derfor har vi tatt for oss mange av disse fablene og laget opplegg rundt disse. I oppleggene har vi kombinert holdningsskapende arbeid i forhold til elevene, med trening av lese- og skriveferdigheter.

I eget arbeid med oppøving av elevenes leseferdigheter har jeg savnet opplegg som kan være gode og helhetlige. Øvingsarkene i dette opplegget er på sett og vis en samling av ulike måter å jobbe med tekster på, som er plukket opp gjennom årene.

Men; det er ikke meningen at disse øvingsarkene skal brukes fra A til Å. Her kan lærer vurdere hva man vil bruke, og hvor mye av det man vil bruke, alt etter behov for trening, hvordan man vil jobbe, elevenes motivasjon, og andre faktorer som lærer ser er nødvendig å ta hensyn til.

Dette er grunnen til at vi i oppgavene har skrevet «Oppgave ____:» slik at nummer på oppgavene kan skrives inn av lærer ut fra hva man velger å bruke. Oppgaver gir også muligheter for å differensiere innad i klassen, for å kunne tilpasse arbeidet med tekst, tema og oppgavetype til elevene.

Vi gir nedenfor en oversikt over forslag til måter vi tenker oss kan være nyttige å jobbe med disse tekstene.

Ulv i fåreklær

Forskjellige måter å bruke fabelen:

1. Til lesetrening: Lese fabelen for å bli kjent med den.
 - a. Lese fabelen stille, alene.
 - b. Lese fabelen høyt sammen i gruppe eller klasse.
 - c. Lese med læringsvenn: Den ene for den andre, og bytte.
 - d. Gjenfortelle fabelen for læringsvenn med egne ord, muntlig/skriftlig.
2. Til samtale:
 - a. Bruk teksten i fabelen som utgangspunkt for å snakke om moralen eller temaet i fabelen. Hva forteller den oss? Hva kan vi lære?
 - b. Bruk ordene og begrepene i teksten til å bevisstgjøre og utvide ord- og begrepsforrådet.
3. Trene lesehastighet.
 - a. Hvor mange ord klarer eleven å lese på ett minutt?
 - b. Repetert lesing, for å øve opp ordgjenkjenning og lesehastighet.
4. Til trening av leseforståelse
 - a. Lese fabelen, og finne ut hvilke ord som mangler.
 - b. Svare på spørsmål til fabelen.
 - c. Sette setninger i kronologisk rekkefølge.
 - d. Lage egne spørsmål til fabelen, som eleven bruker til å spørre en annen elev i klassen.
 - e. Finne ut hvilket ord i parenteser som gir mest mening i sammenheng. Denne oppgavetypen er kjent fra Carlstens lesetester.
5. Til skrivetrening:
 - a. Som utgangspunkt for å lage egen fortelling/fabel om temaet.
 - b. Gjenfortelle fabelen med egne ord, skriftlig.
6. Til kreativ utfoldelse:
 - a. Lage en tegning for å illustrere innholdet i fabelen.
 - b. Fargelegge tegninger av figurer fra teksten. I tillegg til å fargelegge, kan det tegnes videre, for å sette figurene inn i en sammenheng.

Dette er noen forslag til hvordan bruke fabelen til lese- og skrivetrening, samt samtale og bevisstgjøring omkring det sosiale temaet i fabelen.

Ellers finnes det nok uendelig med andre måter å bruke fabelen på, men her håper vi å ha gitt et knippe forslag som kan være nyttige og utviklende for elevene disse tekstene kommer til å bli brukt på.

Lykke til med det gode lese- og læringsarbeidet.

Med beste hilsen

Olav Kåre Kløvning

Netteleven.no